

Grūtnieču un viņu viengadīgo bērnu mutes dobuma stāvokļa novērtējums

Inga Rendenece, Anda Brinkmane, Rūta Care

Rīgas Stradiņa universitāte, Terapeitiskās stomatoloģijas katedra, Latvija

Ievads. Zobu kariess ir saslimšana, kas skar visu sabiedrību dažādās vecuma un sociālekonomiskajās grupās. Mazu bērnu zobu kariess parasti ir saistīts ar sāpēm, košļāšanas un runas grūtībām, psihoemocionālo traumu vecākiem. Zobu ārstēšana maziem bērniem prasa lielus finansiālus ieguldījumus no valsts un parasti veicama vispārējā narkozē. Izplatītākais un vislabāk izpētītais kariess izsaiņošais mikroorganisms ir *Streptococcus mutans*. *Streptococcus mutans* bērns visbiežāk iegūst vertikālās transmisijas rezultātā no mātes. Taču bērns var arī inficēties no tēva vai citiem aprūpētājiem. Vairākos pētījumos tika pierādīts ka 24–100% gadījumu *Streptococcus mutans* serotips bērnam ir tāds pats kā mātei [Kramer, 2013; Ramos-Gomez, 2012; Deichsel, 2012]. Jo augstāks ir mikroorganismu līmenis mātes siekalās, jo lielāka varbūtība ir bērna inficēšanai. Māte bērnu inficē ar *Streptococcus mutans*, pārnesot to no sava mutes dobuma – skūpstot bērnu, garšojot bērna ēdienu vai aplaizot zemē nokritušu knupīti. Tādēļ ir ļoti svarīgi laikus izglītēt jaunos vecākus par pareizu savu un bērna mutes dobuma higiēnu.

Darba mērķis. Novērtēt grūtnieču mutes dobumu un sniegt viņām visu nepieciešamo informāciju par savu un topošā bērna mutes dobuma higiēnu. Gadu veciem bērniem novērtēt zobu stāvokli un aplikuma daudzumu.

Materiāls un metodes. Pētījumā brīvprātīgi piedalījās 72 grūtnieces, kurām tika novērtēts zobu stāvoklis (noteikts KPE), aplikuma daudzums (*Silness-Löe* indekss) un periodonta stāvoklis (CPITN indekss). Tika paņemts siekalu paraugs, lai noteiktu *Streptococcus mutans* un *Lactobacillus* daudzums. Grūtniecēm bija jāaizpilda anketa par savu un topošā bērna mutes dobuma higiēnu. Grūtniecēm tika sniegta informācija par topošā bērna mutes dobuma kopšanu. Kad bērni bija sasnieguši gada vecumu, viņi ar mātēm tika aicināti uz vizīti, lai noteiktu bērna zobu stāvokli un aplikuma daudzumu. Datu analīzei izmantoja aprakstošās un analītiskās statistikas metodes.

Rezultāti. Klīniskajās apskatēs piedalījās 72 grūtnieces vecumā no 21 līdz 38 gadiem (vidējais vecums bija 29,6 gadi). Vidējais (SN; Min; Max) KPEz ir 10,98 (4,32; 2; 19), KPEv – 23,44 (15,02; 2; 81), *Silness-Löe* – 1,02 (0,48; 0,34; 2,31). Analizējot mikroorganismu daudzumu grūtnieču siekalās, tika konstatēts, ka paaugstināts *Streptococcus mutans* līmenis ir 51% un paaugstināts *Lactobacillus spp.* līmenis ir 54% grūtnieču. *Streptococcus mutans* un *Lactobacillus spp.* līmenis augstāks ir grūtniecēm, kas tīrīja zobus retāk kā divas reizes dienā ($p < 0,01$) un kas neregulāri tīrīja zobus ar zobu diegu ($p < 0,005$). Analizējot grūtnieču zināšanas par bērna mutes dobuma kopšanu, 69% atzīmēja, ka uzzināja kaut ko jaunu. Tikai 35% grūtnieču zināja, ka pirmajai bērna vizītei pie zobārsta būtu jābūt viena gada vecumā, tikai 33% grūtnieču zināja, ka bērnam vakarā un naktī nevajadzētu dot saldinātus dzērienus. 85% viengadīgu bērnu zobi bija veseli. Aplikums tika konstatēts 38% gadījumā.

Secinājumi. Grūtniecēm ir nepietiekama mutes dobuma higiēna un trūkst zināšanu par savu un bērna mutes dobuma higiēnas profilaksi.